

Accountantscontrole jaarrekening 2023

Hoogheemraadschap van Rijnland

Commissie BOD d.d. 17 april 2024

Status en uitkomsten van de controle

- De controle is in goede samenwerking verlopen
- De controle is afgerond
- De controleverklaring wordt op korte termijn verstrekt
- Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid te verstrekken
- De definitieve jaarrekening bevat geen ongecorrigeerde getrouwheidsfouten
- Uit de controle blijken geen onrechtmatigheden

Bevindingen interne beheersing

- **Memoriaalboekingen**

Twee bevindingen die met ingang van 2024 zijn opgelost.

- **Handmatige betalingen**

Verhoogd risico vanwege spoed, geen bevindingen

- **Wijzigen crediteurenstamgegevens**

Bevinding interne controle vanaf medio 2023 opgelost

IT-audit 2023

- Een IT-audit is onderdeel van onze controleaanpak 2023
- Scope: general IT controls met betrekking tot ProSa (fundament van de IT-omgeving)
- Bevinding 1: Account in ProSa met hoge rechten
Ongewenste functievermenging bij de financiële eenheid
- Bevinding 2: Periodieke review gebruik rechten
Ontbreken van interne controle op rechten en accounts met hoge rechten

Overige bevindingen

- **Materiële vaste activa**

Overheveling van in exploitatie naar MVA is een aandachtspunt (gereedmelding).

- **Fraude en integriteit**

Rijnland beschikt over een frauderisicoanalyse

Samen met Deloitte Forensic frauderisicosessie gehouden voor verdere actualisatie.

- **Data analyse**

Inzet van data analyse is nog niet gelukt door afhankelijkheid van externe partijen

Eigen vermogen

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2023	2022	2021	2020
Eigen vermogen per 1 januari	77,1	76,0	73,5	75,3
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 17,4	-/-4,3	-/-4,1	-/-3,9
Gerealiseerd resultaat	4,8	5,3	6,6	2,1
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	-12,5	1,0	2,5	-1,8
Eigen vermogen per 31 december	64,5	77,1	76,0	73,5

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2023	Begroting na wijziging 2023
Totale baten	265,8	259,1
Totale lasten	-/- 278,4	-/- 276,5
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	-/- 12,6	-/-17,4
Af: stortingen in reserves	-/- 1,7	-/- 1,7
Bij: onttrekkingen aan reserves	19,1	19,1
Saldo mutaties reserves	17,4	17,4
Gerealiseerd resultaat	4,8	0

Financiële positie

6.3 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten (inclusief toelichting)

Bedragen x € 1 mln

No.	Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting na wijziging 2023
		€	€
	<u>LASTEN</u>		
1.	Rente en afschrijvingen	65,1	64,9
2.	Personeelslasten	83,2	83,8
3.	Goederen en diensten van derden	114,4	113,3
4.	Bijdragen aan derden	14,9	14,1
5.	Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	0,9	0,4
	<u>Totaal lasten</u>	278,4	276,5
	<u>BATEN</u>		
6.	Financiële baten	4,6	5,3
7.	Personeelsbaten	0,7	0,5
8.	Goederen en diensten aan derden	15,3	15,3
9.	Bijdragen van derden	3,2	1,6
10.	Waterschapsbelastingen	234,5	229,3
11.	Interne verrekeningen	7,5	7,0
	<u>Totaal baten</u>	265,8	259,1
	<u>Saldo baten en lasten</u>	-/- 12,5	-/- 17,4
12.	Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	14,6	14,6
13.	Egalisatie van tarieven	4,5	4,5
14.	Toevoeging bestemmingsreserves	-/- 1,7	-/- 1,7
15.	Toevoegingen aan algemene reserves	0,0	0,0
16.	Resultaat	4,8	0,0

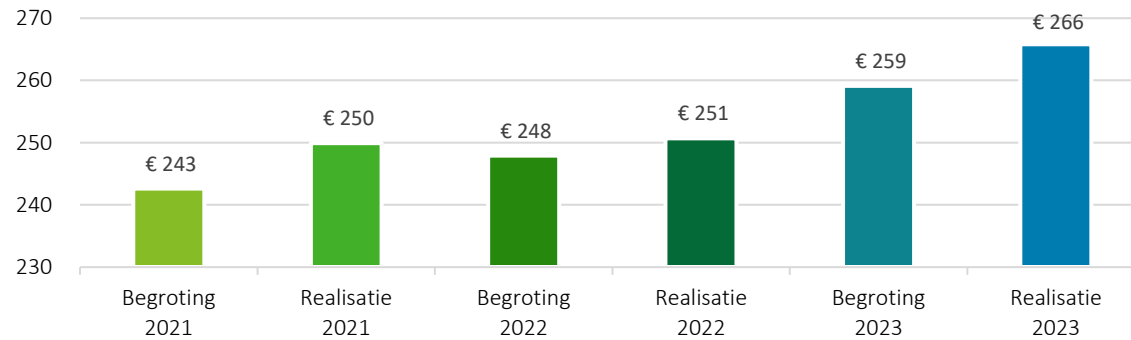
6.1 Exploitatierekening naar programma's (bedragen x € 1 mln)

Omschrijving	Jaarrekening 2023	Begroting na wijziging 2023
	€	€
<u>Netto kosten van de programma's</u>		
Waterveiligheid	34,5	33,1
Voldoende water	67,5	68,0
Schoon en gezond water	11,9	12,0
Waterketen	95,9	95,9
Bestuur, organisatie en dienstverlening	37,2	37,7
Totaal netto kosten van de programma's	247,0	246,7
Waterschapsbelastingen	234,5	229,3
Resultaat voor bestemming	-/- 12,5	-/- 17,4
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	14,6	14,6
Egalisatie van tarieven	4,5	4,5
Toevoeging bestemmingsreserves	-/- 1,7	-/- 1,7
Toevoegingen aan algemene reserves	0,0	-
Nog te bestemmen resultaat	4,8	0,0

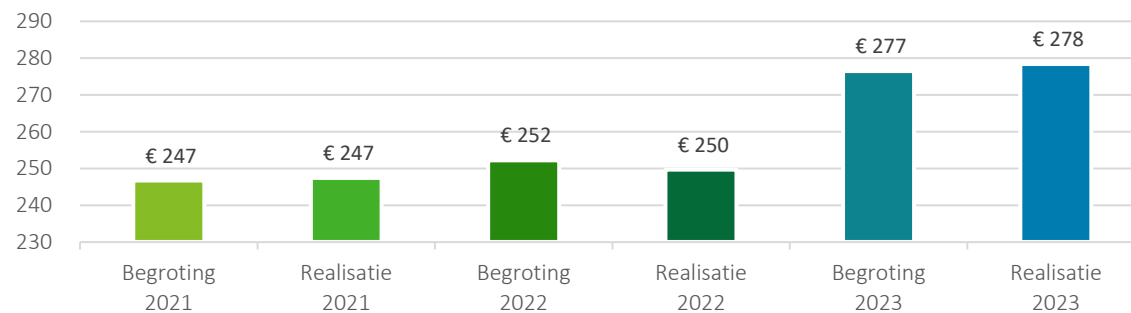

Begroting versus realisatie

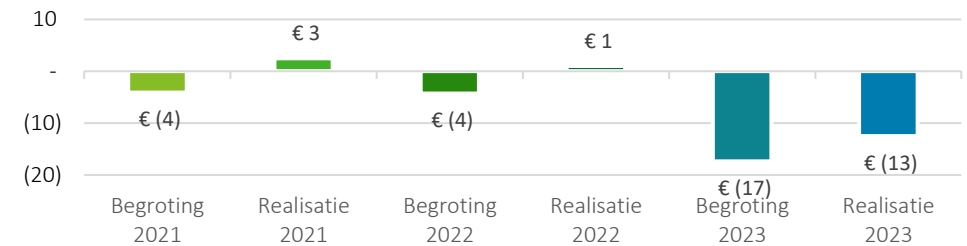
Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Financiële positie

INDICATOREN - FINANCIËLE UITWERKING

1 Absolute schuld.

Begroting 2023: € 761 mln

Realisatie 2023: € 789 mln

2 Relatieve schuld (als aandeel van belastingopbrengst).

	1/1	31/12
Begroting 2023:	299%	332%
Realisatie 2023:	310%	337%

Door met name de investeringen stijgt de relatieve schuld in 2023 van 310% naar 337%

De provincie Zuid-Holland heeft een aantal aandachtspunten gecommuniceerd met uw hoogheemraadschap:

- Er wordt aandacht gevraagd voor de hoge schuldquote. Voor 2023 bedraagt de begrote schuldquote 299%, die in 2025 toeneemt naar 320% en in 2027 weer afneemt naar 305%. Deze percentages liggen hoger dan de 300% die eerder is afgesproken binnen Rijnland. De gerealiseerde schuldquote voor 2023 bedraagt 337%, wat nog ruim boven de 300% ligt.
- Uw hoogheemraadschap hanteert een ondergrens van 5% van de exploitatielasten voor de algemene reserve. Met betrekking tot de algemene reserve constateert de provincie dat uw hoogheemraadschap zou moeten bijstorten vanwege de toegenomen kosten.
- Investeringen in 2023 € 141,4 miljoen en begroot € 117,8 miljoen

4. We verbeteren de balans tussen reserves, schulden en belastingopbrengst

We brengen de reserves weer op peil, onder meer door het bijstorten in de algemene reserves tot de afgesproken ondergrens van 5% van de netto exploitatiekosten, in verband met het weerstandsvermogen en schuldbeperking. De egalisatiereserves vullen we aan tot 50 mln euro in 2027, in plaats van deze leeg te halen. De absolute schuld blijft stijgen (naar 1 miljard euro in 2027), maar staat in betere verhouding tot de jaarlijkse belastingopbrengst. De relatieve schuld komt uit op 304% in 2027 (schuld als aandeel van jaarlijkse belastingopbrengst).

Begroting 2024

Toetsing aan coalitieakkoord #27: Duurzaam financieel beleid - we beheersen de schuldenpositie

- We laten de schuld niet hoger oplopen dan circa driemaal de jaarlijkse belastingopbrengst (300%). Dit lukt niet in deze bestuursperiode maar (onder bepaalde voorwaarden en aannames) wel in de volgende bestuursperiode;
- ✓ We lenen alleen voor investeringsprojecten, niet om tekorten in de exploitatiebegroting op te lossen;
- ✓ We laten financiële meevallers, zoals dividend van de Nederlandse Waterschapsbank en eventuele meeropbrengst van belastingheffing, toevoelen naar de egalisatiereserves in tegenstelling tot andere jaren in de reserve schuldreductie;
- ✓ We vullen de bestemmingsreserve schuldreductie niet aan maar houden die in stand, vanwege een gunstig effect op de schuldenpositie. Deze afspraak is in de Zomerburap 2023 onder druk komen te staan. Omdat de vastgoedverkoop tegen vielen is er in 2023 € 5,7 mln onttrokken uit deze reserve. Met deze begroting verwachten we dat dit in 2026 weer wordt rechtgetrokken.

Financiële positie

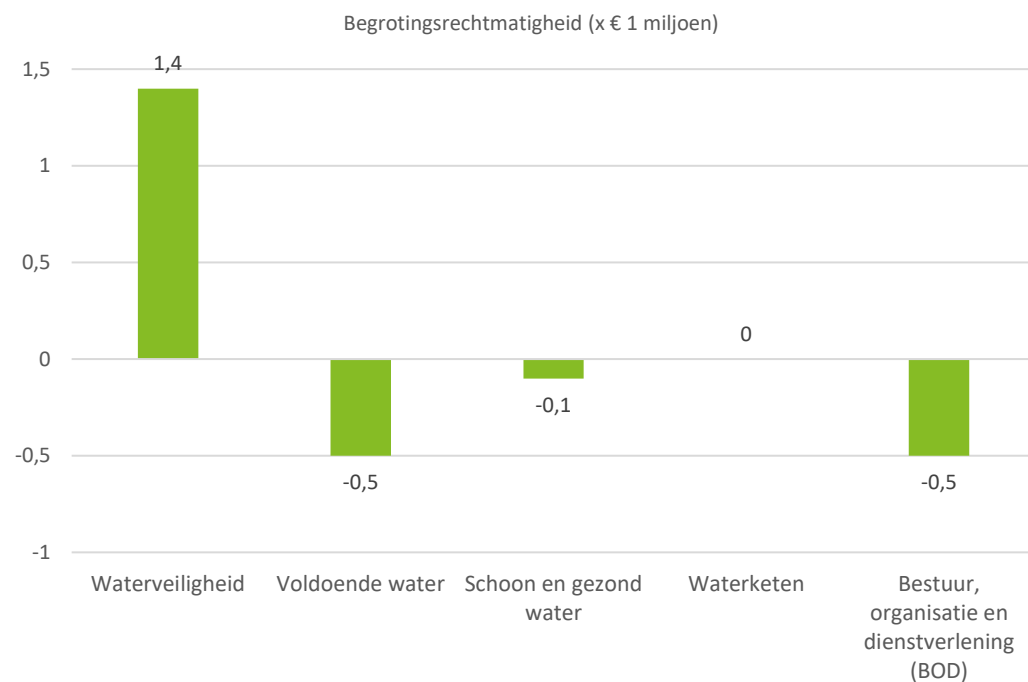
	2024	2025	2026	2027	2028-2030	2031
Pijler 1: Structureel en reëel evenwicht						
Pijler 1: Lastendruk; in 2024 en 2025 maximaal 10% en in 2026 en 2027 8%						
Pijler 1: Meevallers niet langer ten gunste van de reserve schuldreductie						
Pijler 2 Kapitaallasten; maximaal 34% van de belastingopbrengst						
Pijler 3: Schuld; maximaal 300% van de belastingopbrengst						
Pijler 3: Verhouding boekwaarde vaste activa/schuld >1						
Pijler 3: Algemene reserve minimaal 5% van de netto exploitatiekosten						
Pijler 3: Reserve schuldreductie in stand houden						

Resumé, in 2024 actualiseren we en bieden we de VV ter besluitvorming aan de volgende nota's; de Nota reserves en voorzieningen, de Nota activabeleid en de Rijnlandse kosten-toedelingsverordening (vooruitlopend op de invoering in 2025 van het nieuwe belastingstelsel). Ook bieden we de VV een beeld- en opinienota aan over mogelijke aanpassingen in ons kwijtscheldingsbeleid.

- Begroting 2024

Begrotingsrechtmatigheid

De netto lasten van het programma Waterveiligheid zijn € 0,6 mln (3,8%) hoger dan de begroting na wijziging. Dit valt binnen de marge van 10%